

Finansminister Siv Jensen

7. mars 2018

Vår ref. 529101

Deres ref.

Statsbudsjettet 2019

NITO er glade for at ledigheten blant ingeniører og andre yrkesgrupper er blitt redusert det siste året. Dette skyldes blant annet at færre har mistet arbeidet og at de som nylig har blitt nedbemannet har kommet seg raskt tilbake i arbeid. På den annen side er vår bekymring tiltakende for de som har gått ledige lenge. Denne bekymringen oppfatter vi at regjeringen deler.

Det det er derfor viktig at fallet vi har sett i ledigheten ikke blir en hvilepute for en aktiv arbeidsmarkedspolitikk. Arbeidet mot langtidsledighet for å unngå at ingeniører og andre blir varig stående utenfor arbeidslivet er fortsatt viktig. Å bli stående utenfor arbeidslivet vil være en personlig tragedie for den enkelte og dyrt for samfunnet.

Fremover blir det enda viktigere å skape nye arbeidsplasser i både etablerte virksomheter og i nye selskaper, og å trygge allerede etablerte virksomheter. For å lykkes er det viktig at regjeringen fører en ansvarlig økonomisk politikk som bidrar til å styrke norske virksomheters konkurransekraft. Regjeringen må føre en politikk for stabil kronekurs, forutsigbar rente og et konkurransedyktig skatteregime for næringslivet.

Forventninger for statsbudsjettet 2019:

- Bekjempelse av langtidsledighet og utenforskap fra arbeidslivet
- Satsing på kompetanseutvikling gjennom hele livsløpet
- Kronekurs og renter holdes på et nivå som styrker konkurranseevnen overfor utlandet
- Økt bruk av virkemidler for nyskaping og omstilling i både privat og offentlig sektor

Kompetanse som virkemiddel mot langtidsledighet

Selv om det nå er færre som blir ledige, er NITO svært bekymret for mange av våre medlemmer som har gått ledig lenge. Disse må få utviklet sin kompetanse til behovene arbeidsgivere etterspør. Kompetanse er ferskvare, det blir derfor vanskelig for disse å komme inn igjen på arbeidsmarkedet etter en lengre periode på dagpenger.

Regjeringen bør derfor åpne for en prøveordning hvor dagpengemottakere i mer enn seks måneder får muligheten til å ta fag på universiteter og høyskoler som NAV mener kan kvalifisere til arbeid. Utdanningen skal ikke være til hinder for søken etter arbeid i studietiden. Stortinget anmodet regjeringen om å utrede muligheten for dette i forbindelse med behandlingen av statsbudsjettet høsten 2017 og regjeringen bør følge opp Stortingets ønske snarest og senest gjennom budsjettet for 2019.

Kompetanse for omstilling og nyskaping

Digitalisering og automatisering gjør at innholdet i jobbene endrer seg raskere enn før. Rask teknologiutvikling i det nye arbeidslivet vil kreve at de aller fleste vil ha behov for formalisert kompetanseheving i løpet av sin karriere. Men, det vil det ofte være en tendens til underinvestering i kompetanse fra virksomhetenes side. Jo oftere folk skifter arbeid eller jo løsere de er tilknyttet virksomheten, dess lavere blir gevinsten for den enkelte virksomhet av å investere i sine ansatte.

Bedriftene må stimuleres til mer langsiktig kompetanseutvikling av ansatte gjennom insentiver som Kompetansefunn, og ved at regnskapsreglene endres slik at virksomhetene kan føre kompetanse som en investering som avskrives over flere år.

Det er derfor viktig at det varslede kompetanseløftet i regjeringserklæringen realiseres så raskt som mulig for å trygge og skape gode arbeidsplasser, og høy verdiskaping fremover.

NITO, Sunnaas Sykehus og Norway Health Tech ønsker å kartlegge kompetanse- og oppgavebehov for ingeniører i sykehusene, og samtidig sikre smidig overgang for arbeidssøkende til sykehus. Det er fortsatt mange ledige ingeniører og vi tror at det er behov for disse i sykehusene.

Prosjektet skal munne ut i modeller for hvordan verdifull kompetanse blant ingeniører kan brukes til å skape mer innovasjon og digitalisering i helsesektoren. Vi samarbeider med flere utdanningsinstitusjoner som vil tilpasse mulige etter- og videreutdanningsmoduler, slik at arbeidsledige raskt kan dekke sitt mulige kompetansegap og kan utføre relevante oppgaver i sykehusene. Vi ber derfor støtte til et slikt pilotprosjekt, kr 2 mill., for raskest mulig oppstart.

Kompetanse for framtiden

For å opprettholde en konkurransedyktig økonomi er det viktig at nyutdannede kommer inn i arbeidslivet med en kompetanse som er moderne, og med kjennskap til de nyeste teknologiene og deres muligheter. I dag er ingeniør- og teknologstudiene underfinansierte, sett opp mot kostnadene med studiene. Underfinansieringen fører til for små fasiliteter og eldre undervisningsmaterieell på laboratorier og verksteder. Dette igjen bidrar til høyt frafall og at flere av de nyutdannede kommer i arbeid med en kompetanse som krever oppdatering fra dag en. Det er derfor viktig at finansieringssystemet for høyere utdanning endres slik at finansieringskategoriene bedre reflekterer kostnadene ved de enkelte studiene.

Det er bred enighet om at Norge i dag og i fremtiden vil mangle IKT-kompetanse. Stortinget bevilget i statsbudsjettet for 2018 midler til 1000 flere studieplasser innen IKT. For å få dekket dagens og morgendagens behov er det viktig at denne satsingen styrkes i de kommende budsjettene med et mål om 5000 nye studieplasser innen 2021.

Virkemidler for innovasjon

Industrien har behov for testanlegg, og katapult er innført som et spennende virkemiddel for testing av ny teknologi. Ordningen fyller et hull i virkemiddelapparatet og er spesielt nyttig for små og mellomstore bedrifter. NITO mener ordningen må videreføres og styrkes etter en eventuell positiv evaluering.

Satsingen på havrommet krevet virkemidler for kunnskapsutvikling. Det er positivt at regjeringen i Jøløyerklæringen vil gi de marine og maritime næringene muligheter til å teste ut i løsninger i fullskala gjennom Demo HAV. Demo HAV ble etablert i 2017 som et nytt virkemiddel med 30 mill. kr. for 2018. Næringslivet har påpekt at dette ikke er tilstrekkelig og når dette er et satsingsområde mener NITO at ordningen må styrkes til 100 mill. kr.

NITO venter at den samlede bevilgning til de sentrale og landsdekkende virkemidlene over Forskningsrådet og Innovasjon Norge styrkes ytterligere. Forskningsbasert innovasjon i næringslivet gjennom Forskningsrådet er på ca. 1,07 mrd. kroner. Økte midler bør tilkomme bl.a. BIA-programmet, de teknisk industrielle forskningsinstituttene og nærings PHD-ordningen. Vi ber om en økning på 77 mill. kr. til IKT-pluss programmet, og en økning på 45 mill. kr. til satsingen på havteknologi og maritim innovasjon.

Bredbånd

Tilskuddet til bredbåndsutbygging i geografiske områder der det ikke er kommersielt grunnlag for å investere er for lavt. NITO mener digital infrastruktur må styrkes i distriktene for å sikre husstander og næringsliv bredbånd med høy kvalitet. NITO ber om at tilskuddsordningen til bredbånd økes fra 149,7 mill. kr. i 2018 til 250 mill. kr. i 2019.

Grønt skifte

Det er bred politisk enighet nasjonalt og internasjonalt om behovet for en økonomi bedre tilpasset miljøet. Styrket forskningsinnsats, teknologiutvikling og fullskala demonstrasjonsanlegg på en rekke områder er nødvendig innen fornybar energi.

Karbonbasert energi vil være en viktig del av verdens energimiks i flere tiår enda. Skal dette forenes med nødvendige kutt i klimagassutslipp mener NITO at fangst og lagring av CO₂ i stor skala må realiseres og intensiveres:

- CCS er en stor mulighet for Norge og norsk industri.
- Myndighetene må bevilge midler som er tilstrekkelig for full fremdrift i CCS-prosjektet, slik at planlagt forprosjektering i 2018 kan gjennomføres som opprinnelig forutsatt.
- Regjeringen må styrke dialogen og samarbeidet med landene på kontinentet og rundt Nordsjøen, med sikte på å inngå avtaler om infrastruktur og karbonlagring under havbunnen i Nordsjøen.

Også sirkulær økonomi fordrer nye måter å utvikle verdiskaping på, drevet frem av innovasjon i bedriftene. Regjeringens eksisterende sirkulærpolitikk er sentrert rundt avfalls- og gjenvinningsbransjen. Det sirkulære potensialet er vesentlig større, både målt ved styrket, grønn konkurransekraft, levestandard og klimavirkning. Flere andre europeiske land er i gang med å omstille hele økonomien. NITO mener Norge må legge om politikken vedrørende sirkulær økonomi til å omfatte hele næringslivet. Vi mener regjeringen bør etablere en nasjonal strategi for sirkulær økonomi i partnerskap med bredden av næringslivet og organisasjonene i arbeidslivet.

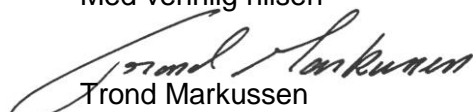
Den norske modellen

Den norske modellen med trepartssamarbeid mellom arbeidslivets parter og staten har vært en bærebjelke for den økonomiske suksessen i Norge. For at modellen skal ha legitimitet er det viktig at oppslutningen både på arbeidstaker og arbeidsgiversiden er høy. I de siste årene har vi sett at oppslutningen og arbeidstakersiden har kommet under 50 prosent. Det gir grunn til bekymring. Medlemsopplutning er først og fremst organisasjonenes ansvar, men er også i statens interesse. Vi ber derfor om at fagforeningsfradraget økes i takt med reguleringen av grunnbeløpet i folketrygden fremover.

Skatt på kjøregodtgjørelse

I forbindelse med budsjettavtalen for 2018 budsjettet mellom de daværende regjeringspartiene, Venstre og KrF valgte man å redusere den skattefrie satsen på kjøregodtgjørelse. Noe som er anslått til å gi en varig skatteskjerpelse på 200 000 millioner kroner for bruk av egen bil i arbeidsgivers tjeneste. Dette er et uholdbart prinsipp og NITO ber om at skattleggingen reverseres.

Med vennlig hilsen

Trond Markussen
President

Steinar Sørli
Generalsekretær